

Agnieszka Ostrowska-Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 41/9-10(477-478), 146-151

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Monitor Prawniczy nr 7, 1997 r.

Zdzisław Krzemiński, adwokat, w artykule „Nowelizacja Prawa o adwokaturze” omawia zmiany w nowej ustawie, która została uchwalona równoległe ze znowelizowaną ustawą o radcach prawnych. Autor wskazuje na pozytywne aspekty zmian, jak m.in.: zachowanie dwóch niezależnych samorządów adwokackiego i radcowskiego, zniesienie bariery 70 lat, do którego to wieku można było wykonywać zawód adwokata, odstąpienie od „taryfy” za wykonywane czynności zawodowe – opłaty za czynności adwokackie ustalać będzie umowa z klientem. Także wskazuje na niekorzystne dla środowiska poprawki. Są nimi: utrzymanie rozległych uprawnień nadzorczych Ministra Sprawiedliwości wobec samorządowego środowiska adwokackiego, a także poszerzenie zakresu świadczeń prawnych jakie mogą wykonywać radcy prawni, zastrzeżonych dotychczas wyłącznie dla adwokatów.

Artykuł Dariusza Fuchsa o możliwościach wyłączenia wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, będący kontynuacją publikacji zamieszczonych w poprzednich numerach, dotyczących tego samego zagadnienia w spółce cywilnej i cichej. Wojciech Machała omawia problem wzajemnego stosunku prawa autorskiego i prawa ochrony konkurencji. Kwestia ta ma znaczenie praktyczne w sytuacji gdy organizacje zbiorowego zarządzania mają nieograniczone możliwości kształtowania postanowień umów wiążących je z kontrahentami. Przegląd orzecznictwa z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego, karnego.

Glosa nr 9, 1997 r.

W tekście „Bank krajowy i zrzeszenie krajowe” Remigiusz Witold Kaszubski, analizując przepisy ustawy o restrukturyzacji, charakteryzuje kształt prawny i organizacyjny tych struktur, zasady prowadzenia przez nie działalności, proces przekształceń własnościowych BGŻ. Marek Janczyk w artykule „Zawarcie umowy kredytu bankowego” w kompleksowy sposób przedstawia zagadnienia teoretyczno-prawne związane z zawarciem umowy kredytowej. Orzeczenia i glosy oraz materiały źródłowe Ministerstwa Finansów i Narodowego Banku Polskiego.

Monitor Podatkowy nr 8, 1997 r.

Przyjmowanie przez organy podatkowe, że efektem ostatniej nowelizacji Ustawy o VAT jest opodatkowanie aportów „krajowych”, wzbudziło liczne wątpliwości podatników tego podatku. Krytykowano m.in. negatywne skutki takiej zmiany przepisów. Juliusz Kamiński omawia ostatnią nowelizację podstawowego rozporządzenia dotyczącego VAT, która ma zapobiec niekorzystnym skutkom nowelizacji ustawy. O granicy pomiędzy darowizną a nieodpłatnym świadczeniem w podatku dochodowym od osób fizycznych pisze Stella Brzeszczyńska. Autorka dokładnie wyjaśnia co jest, a co nie jest, w ujęciu prawa, darowizną. Możliwości wykorzystywania przez podatników świadczeń socjalnych, zasady tworzenia i gospodarowania funduszem socjalnym przybliży Tomasz Rutkowski. Autor pisze, że podatnicy nie wykorzystują w pełni możliwości, jakie daje im racjonalne gospodarowanie środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Przegląd orzecznictwa z zakresu prawa podatkowego.

Przegląd Prawa Handlowego nr 9, 1997 r.

Leopold Moskwa w obszernym opracowaniu analizuje odpowiedzialność komplementariusza (wspólnika jawnego) za zobowiązania spółki komandytowej (spółki jawnej). „Dokapitalizowanie spółki kapitałowej, a ochrona przed jej przejęciem (uwagi *de lege lata* i *de lege ferenda*)” to tytuł artykułu Andrzeja Szumańskiego. Autor omawia między innymi: potrzeby dokapitalizowania spółki ze źródeł zewnętrznych, dokapitalizowania przez kapitał udziałowy pozyskany z zewnątrz lub przez kapitał obcy, przystąpienie inwestora zagranicznego do spółki kapitałowej, a jej przejęcie, oraz szereg innych zagadnień. Ryzyko kredytowe niewypłacalności kredytobiorcy może być spowodowane różnymi czynnikami, zarówno zależnymi od kredytobiorcy (np. nadmierne zaciągnięcie przez niego zobowiązań, w tym kredytowych, niegospodarność, brak dokładnej analizy rynku), jak również niezależnymi (np. utrata rynków zbytu, załamanie w gospodarce czy branży). Temat funkcji, podstawy prawnej i rodzaje zabezpieczeń wierzytelności bankowych w prawie polskim przedstawia Grzegorz Sikorski. „Zastaw na przedsiębiorstwie” to tytuł artykułu Jacka Widła, który pisze we wstępie: „Ustawowa regulacja zabezpieczeń rzeczowych, sprowadzając się wyłącznie do hipoteki i zastawu wykazuje liczne wady”.

Przegląd Sądowy nr 7–8, 1997 r.

„Nabycie nieruchomości w dobrej wierze, a małżeńskie prawo majątkowe” – pod takim tytułem pisze Adam Szpunar o zagadnieniach

dotyczących skomplikowanych relacji zachodzących pomiędzy treścią art. 169 k.c. a zasadami rządzącymi małżeńskim prawem majątkowym. Ponadto autor podkreśla znaczenie art. 36 § 2 k.c. określającego zewnętrzny stosunek małżonków do osób trzecich. Dylemat, który powstaje na tle omawianego zagadnienia streszcza się w pytaniu – jak pogodzić postulat bezpieczeństwa obrotu z koniecznością zapewnienia ochrony uzasadnionych interesów małżonków? W tekście pt.: „Refleksje wokół kasacji” Krzysztof Kołakowski dzieli się przemyśleniami na tle dotychczasowej praktyki stosowania przepisów o kasacji. Stefania Szymańska zajmuje się problematyką prawną ubezpieczenia społecznego rolników w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ważny problem ochrony praw wierzycieli upadłościowych, a ograniczenie potrącenia przed ogłoszeniem upadłości analizuje Andrzej Torbus. We wstępie czytamy: „Potrącenie w postępowaniu upadłościowym nie stało się, jak dotychczas, przedmiotem szerszych rozważań. Nie oznacza to jednak jego marginalnego znaczenia. Potrącenie w postępowaniu upadłościowym stanowi szczególnie rodzaj uprzywilejowania wierzyciela”. Katarzyna Górecka pisze o pojęciu utworu audiowizualnego w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Autorka zajmuje się tym, komu przysługują prawa majątkowe do utworu audiowizualnego, a także jaki jest sposób ich nabycia. Następnie analizuje odmienny status prawny utworów stworzonych na zamówienie producenta i włączonych przez niego do utworu audiowizualnego. Wreszcie – ważnym zagadnieniem jest ciążący na producencie utworu audiowizualnego obowiązek zapłaty określonych wynagrodzeń z tytułu rozpowszechniania utworów w kinach, najmu i dzierżawy oraz ich publicznego odtwarzania. „Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich – próba oceny funkcjonowania niektórych zasad procesowych” – taki tytuł nosi publikacja pióra Katarzyny Adamik i Mirosława Lisieckiego, którzy podejmują próbę oceny skuteczności ustawy o przeciwdziałaniu przestępczości i zapobieganiu demoralizacji nieletnich.

Rejent nr 7–8, 1997 r.

Kazimierz Korzan pisze w artykule „Nowy system odwoławczy (apelacja, kasacja) oraz problematyka związana z obalaniem prawomocnych orzeczeń” iż: „Należy zgłosić gwałtowny protest przeciw wprowadzeniu cytowaną ustawą przymusu adwokackiego tylko do wniesienia kasacji. Przymus ów powinien obowiązywać, tak jak przed wojną, we wszystkich sprawach, począwszy od odwołania od orzeczeń sądu rejonowego, w sprawach własności rzeczowej sądów wojewódzkich i apelacyjnych oraz w sprawach kasacji wnoszonej do Sądu Najwyższego. Zgodnie z ideą realizacji wolności, strona powinna mieć

prawo wyboru pełnomocnika spośród naukowców (także zagranicznych) mających wysokie kwalifikacje prawnicze”. Postępowanie nakazowe i upominawcze zmienione ostatnią nowelą k.p.c. omawia Sławomir Dalka. „Umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie wiarytelności w warunkach gospodarki wolnorynkowej, jak się wydaje, zdobyły sobie trwałą pozycję jako najskuteczniejszy instrument owego zabezpieczenia” – pisze Andrzej Zieliński, przedstawiając umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie jako najpewniejszy, w opinii bankowców, środek prawny dla zagwarantowania zwracalności zaciągniętych w banku przez kredytobiorców kredytów.

Radca Prawny nr 4, 1997 r.

„Ustanowienie użytkowania wieczystego na ułamkowej części gruntu” – to tytuł artykułu Michała Szewczyka, w którym autor formułuje wniosek, iż co do zasady nie jest dopuszczalne ustanowienie przez Skarb Państwa lub gminę odrębnej własności lokali, z jednoczesnym ustanowieniem na rzecz właścicieli tych lokali użytkowania wieczystego na udziale we własności gruntu. Brak podstawy prawnej oraz wątpliwa praktyczna przydatność tworzenia takich konstrukcji uzasadniają konieczność poszukiwania *de lege ferenda* innych rozwiązań. O obligacjach niezabezpieczonych, zabezpieczonych całkowicie, zabezpieczonych częściowo pisze Katarzyna Farys. Wartości postępowania pojednawczego podnosi Wojciech Michalewicz pisząc, że w ciągu ostatnich lat zmniejszyła się liczba wniosków dotyczących tego postępowania. Strony zdają się nie zauważać tej procedury nawet przy sporach o kwoty nie przekraczające 100 zł, gdy często takie roszczenia są uznawane przez pozwanych i kończą się wyrokiem sądowym nie zaskarżanym przez strony. „Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe” to wyczerpujący temat artykułu Bogusława Konopki, w którym autor dochodzi do wniosku, że osoby trzecie nie powinny być traktowane przez ustawodawcę jako substytuty podatnika. Dopiero po stwierdzeniu trwałej bezskuteczności w stosunku do majątku lub dochodów podatnika powinna być wydana decyzja o odpowiedzialności osoby trzeciej.

Prokuratura i Prawo nr 6, 1997 r.

O „przestępstwach komputerowych”, które zostały przewidziane przez ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 4 lutego 1994 r. pisze Romuald Kmiecik. W świetle tej ustawy programy komputerowe zaliczane są do utworów będących przedmiotem prawa autorskiego i przysługuje im taka ochrona jak np. utworom literackim.

Autor omawia kolejne etapy postępowania karnego w przypadku zaistnienia „przestępstwa komputerowego”. O nieważności orzeczeń sądowych w świetle projektu postępowania karnego mówi Edyta L. Jędrzychowska w swoim artykule przedstawiając szczegółowo założenia nowego kodeksu. Bardzo interesujący tekst Antona M. van Kallmouta porusza problem regulacji prawnej eutanazji w Holandii. Warto wspomnieć, że dla holenderskich lekarzy stojących przed problemem eutanazji wskazówką postępowania jest prawo precedensowe Sądu Najwyższego. Prawo to jest uznawane przez sądy niższych instancji. Autor podaje, że w 1990 r. eutanazję zastosowano w 1,8 proc. przypadków. Glosy do wyroków Sądu Najwyższego oraz recenzje.

Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych
nr 6, 1997 r.

Aktualny temat ubezpieczeń związanych z ryzykiem powodzi omawiają Małgorzata i Maciej Capik. Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej doradców podatkowych to tytuł artykułu Jacka Repsa, który przedstawia tryb zawierania ubezpieczeń, ram odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, systemów i taryf oraz postępowania w razie szkody. Praktyczny komentarz do ustawy o zasiłkach z ubezpieczeń społecznych publikuje Inetta Jędrasik-Jankowska.

Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
nr 2, 1997 r.

Wydawany przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu zeszyt zawiera szereg artykułów pracowników naukowych uniwersytetu. Znajdziemy tu między innymi artykuł Andrzeja Redelbacha omawiający zasadę rzetelności postępowania w rozstrzygnięciach organów strasburskich, Bronisława Ziemanina o trybie dochodzenia roszczeń z tytułu kredytów restrukturyzacyjnych w rolnictwie, a także bardzo aktualny temat: „Regulatory decyzji wyborczych. Przyczynek do teorii zachowań wyborczych” Rafała Drozdowskiego. Anna Krawulska-Ptaszyńska i Dariusz Rosiński przedstawiają niedawno publicznie odkryty problem dziecka wykorzystywanego seksualnie w obrębie rodziny.

Orzecznictwo Sądów Polskich z. 6, 1997 r.

Wybrane orzeczenia Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego z komentarzami za rok 1996.

Przegląd Podatkowy nr 9, 1997 r.

Znaczenie faktury dla celów podatku od towarów i usług ma już swoją bogatą literaturę. Artykuł Aldony Załęskiej jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie jest znaczenie faktury VAT dla celów podatku dochodowego. Innymi słowy czy sam fakt wystawienia bądź otrzymania faktury VAT powoduje skutek w postaci powstania przychodu podlegającego opodatkowaniu, czy też odpowiednio – możliwości uznania przez podatnika kosztu za poniesiony. Nowa konstytucja poświęca specjalny rozdział zagadnieniom finansów publicznych. Takiej formy regulacji nie było dotąd w powojennych ustawach konstytucyjnych, które sprawy finansów państwa traktowały znacznie skromniej, nie wyróżniając ich jako odrębnego zagadnienia. Na temat finansów w konstytucji pisze Krzysztof H. Jabłoński. Podatek od spadków i darowizn – uwagi do nowelizacji ustawy z 1995 r. omawia Grzegorz Liszewski. Ponadto wyjaśnienia i interpretacje dotyczące wybranych problemów z zakresu prawa podatkowego.

Oprac.: *Agnieszka Ostrowska-Metelska*